

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/3/2018
Identifikačné číslo spisu: 8014200788
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8014200788.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu rtm. E. P., bytom C., zastúpeného JUDr. Dušanom Kmecom, advokátom so sídlom M. R. Štefánika č. 2465, Vranov nad Topľou,, proti žalovanému Veliiteľstvu 2. mechanizovanej brigády, Námestie legionárov č. 4, Prešov, zastúpenému Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, Kutuzovova č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: 2.mb-132-2/2014-PP zo dňa 12. mája 2014, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3S/49/2014-65 zo dňa 20. mája 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3S/49/2014-65 zo dňa 20. mája 2015 p o t v r d z u j e.

Žalovaný j e p o v i n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania z titulu trov právneho zastúpenia vo výške 177,86 € na účet právneho zástupcu žalobcu do 30 dní od právoplatnosti rozsudku

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. a), c) a d) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného zo dňa 12.05.2014 číslo: 2.mb-132-2/2014-PP a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Týmto rozhodnutím rozhodol Veliiteľ 2.mechanizovanej brigády Prešov plk. Ing. E. E., oprávnený v zmysle § 58 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v platnom znení (ďalej len „správny poriadok“) o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu Veliiteľa 22. mpr. Michalovce č. EKŠ 17/2011 zo dňa 31.01.2014 o povinnosti profesionálneho vojaka (žalobcu) nahradiť škodu na materiáli tak, že podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku odvolanie zamietol a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu vo veci povinnosti profesionálneho vojaka nahradiť škodu na materiáli ZT II (3 kusy SIMRADOV - prístroje na nočné videnie) na základe dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti potvrdil.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že predmetom preskúmania podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§ 247 a nasl. O.s.p.) je rozhodnutie správneho orgánu (Veliteľa 22. mechanizovaného práporu Michalovce), ktorý podľa § 186 ods. 1 zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 346/2005 Z. z.“) rozhodol o povinnosti žalobcu nahradiť škodu na materiáli ZP II, ktorá vznikla odcudzením troch kusov SIMRADOV - prístrojov na nočné videnie, na základe Dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti č. 22. Mpr 7/18-30/3-PP zo dňa 22.11.2011. Na základe odvolania žalobcu žalovaný podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku odvolanie zamietol a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil.

Podľa názoru krajského súdu vzhľadom na rozsah žalobných námietok bolo rozhodujúcou právnou otázkou posúdenie, či žalobca za vzniknutú škodu v zmysle § 182 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej „ZP“ alebo „Zákonník práce“) zodpovedá a či bol v potrebnom rozsahu zistený skutkový stav.

Po citácii relevantných právnych predpisov (ustanovenia § 81, § 184 ods. 1, 3, § 185 ods. 1, 2 a 3, § 186 ods. 1, § 191 ods. 1, § 182 ods. 1, 2 a 3 ZP, § 32 ods. 1, § 46 a § 47 ods. 1 a 3 správneho poriadku) krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že zákon č. 346/2005 Z. z. subsidiárne umožňuje aplikovať taxatívne vymedzené ustanovenia ZP, teda aj § 182 ZP upravujúci zodpovednosť zamestnanca za schodok na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať. Uvedené ustanovenie zakotvuje tzv. objektívnu zodpovednosť zamestnanca za vzniknutý schodok, keď zavinenie zamestnanca sa zo zákona predpokladá. Ak sa chce zamestnanec tejto zodpovednosti zbaviť, musí preukázať, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia. Musí preukázať nielen existenciu skutočností nasvedčujúcich tomu, že schodok mohol vzniknúť celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia, ale aj príčinnú súvislosť medzi týmito skutočnosťami a vznikom schodku.

Predpokladom takejto zodpovednosti je riadne uzatvorená dohoda o hmotnej zodpovednosti, ktorá sa musí uzatvoriť písomne (§ 182 ods. 2 ZP). V danom prípade sa krajský súd nestotožnil s námietkou žalobcu, že Dohodou o hmotnej zodpovednosti č. 22. mpr-7/18-30/3-PP neprevzal hmotnú zodpovednosť aj za prístroje na nočné videnie uložené v zbrojnom sklade lafetových zbraní v budove B 30. Z predmetnej dohody o hmotnej zodpovednosti totiž vyplýva, že ňou žalobca preberá spoločnú hmotnú zodpovednosť za zverené hodnoty, a to materiál uložený v budove UB-300 a za materiál v sklade výkonného poddôstojníka, t. j. aj za materiál v sklade zbraní 3. mechanizovanej roty Michalovce. Tá mala pridelené dva zbrojné sklady, jeden na uloženie ručných zbraní v budove UB-300 a jeden na uloženie lafetových zbraní a nočných pozorovacích prístrojov práve v budove B 30, keď aj z pripojených inventarizačných súpisov vyplýva, že ich súčasťou bola materiálová trieda ZT II, teda aj debny č. 12 a č. 13 s prístrojmi na nočné videnie, tzv. SIMRADY.

Aj napriek tomu, že žalobca mal platne uzatvorenú dohodu o hmotnej zodpovednosti aj za prístroje na nočné videnie - SIMRADY uložené v debni č. 12, na rozdiel od správnych orgánov sa krajský súd nestotožňuje s ich názorom, že žalobca na základe tejto dohody o hmotnej zodpovednosti za škodu zodpovedá, lebo tak ako to správne namietol, nemal v inkriminovanom čase možnosť debny č. 12 v sklade lafetových zbraní v budove B 30 zabezpečiť pred zásahom inej osoby, keď z obsahu administratívneho spisu nepochybne vyplýva (v rozhodnutí to opakovane potvrdil aj sám žalovaný), že do skladu lafetových zbraní mali prístup aj iné osoby (velitelia rôt, výkonní poddôstojníci, príslušníci dozornej služby a ďalší funkcionári...), pričom podrobná evidencia o vstupoch do skladu vedená nebola, nebol ani náležite šetrený režim prístupu k originál kľúču od skladu lafetových zbraní, ktorý sa v zmysle internej smernice odkladal u dozorného zbrojného skladu a mali k nemu prístup aj iné osoby.

Ak žalobca nemohol ovplyvniť, kto každý mal prístup do skladu lafetových zbraní, kde boli uložené aj debny s prístrojmi na nočné videnie, keďže zamestnávateľ žalobcu umožnil bez akejkoľvek evidencie vstupovať do skladu aj tretím osobám, ktoré tak teoreticky mohli bez problémov vymeniť zámok a

odcudzit' prístroje, o vstupoch do skladu nebola vedená žiadna evidencia, nebol podrobne šetrený ani režim úschovy kľúčov od tohto skladu, pričom k odcudzeniu prístrojov na nočné videnie došlo tým spôsobom, že došlo k výmene visiaceho zámku, nemožno súhlasiť s argumentáciou správnych orgánov a ich právnym posúdením, že odcudzeniu SIMRADOV mohol žalobca zabrániť. Žalobca pritom preukázal nielen existenciu skutočností nasvedčujúcich tomu, že k odcudzeniu SIMRADOV došlo bez jeho zavinenia (vstup tretích osôb do zbrojného skladu), ale aj príčinnú súvislosť medzi týmito skutočnosťami a vznikom schodku (šetrením vojenskej polície bolo potvrdené, že k odcudzeniu troch kusov prístrojov na nočné videnie došlo tým spôsobom, že do zbrojného skladu lafetových zbraní v budove B 30 vstúpila nezistená osoba, ktorá narušila a vymenila visiaci zámok na debni č. 12 a tieto prístroje odcudzila...).

Z uvedených dôvodov, ak aj napriek skutočnosti, že sa žalobca s poukazom na § 182 ods. 3 ZP zodpovednosti za odcudzenie (schodok) zbavil, ho správne orgány na náhradu škody zaviazali, pričom sa krajský súd v celom rozsahu stotožňuje aj s ďalšími žalobnými námietkami o nedostatočne zistenom skutkovom stave (lebo správne orgány nešetřili okolnosti súvisiace s režimom vstupu do skladu lafetových zbraní, okolnosti súvisiace s výmenou visiacich zámkov, s režimom úschovy kľúčov od skladu lafetových zbraní) a o nepreskúmateľnosti rozhodnutia žalovaného pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť (keď žalovaný na strane 7 preskúmaného rozhodnutia tvrdí, že žalobca poveroval tretie osoby výkonom kontroly, hoci to v konaní nebolo preukázané, že prístup k originálnemu kľúču mali len kpt. Ing. T. a žalobca, hoci sa odkladal u dozorného skladu a prístup k nemu mali aj iné osoby, že na strane 3 ods. 1 preskúmaného rozhodnutia žalovaný argumentuje, že zamestnanec sa zbaví zodpovednosti, ak preukáže, že schodok nezavinil v dôsledku úmyselného konania tretích osôb, čím mu bolo znemožnené hospodáriť s verejnými hodnotami a na strane 8 prvý odsek preskúmaného rozhodnutia si protirečí, lebo uvádza, že „dôvodom zbavenia sa zodpovednosti nemôže byť zásah inej osoby, ktorý znemožní profesionálnemu vojakovi starať sa o zverené hodnoty ...“).

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. aby zmenil rozsudok krajského súdu a žalobu zamietol. Podľa názoru žalovaného súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec.

Žalovaný v odvolaní poukázal na obsah Dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti profesionálnych vojakov č. 22.mpr-7/18-30/3-PP, ktorú uzavreli žalobca a kpt. Ing. T. T. dňa 22.11.2011 s Ministerstvom obrany SR v zastúpení Vojenským útvarom 1102 Michalovce, ktorá spĺňa všetky podmienky platnosti podľa ustanovení ZP. Žalobca v zmysle Dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti prebral zodpovednosť za zverené hodnoty za materiál uložený na budove UB - 300, za materiál v sklade výkonného poddôstojníka a za materiál v sklade zbraní 3.mr. Žalobca navyše v Dohode o spoločnej hmotnej zodpovednosti prevzal zodpovednosť aj za iné hodnoty podľa preberacej inventarizačnej zápisnice a inventarizačných súpisov, ako aj za hodnoty, ktoré počas výkonu funkcie kedykoľvek neskoršie prevezme. Žalobca bol pri uzatváraní Dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti riadne oboznámený s obsahom zvýšenej zodpovednosti tak, aby si bol úplne vedomý dôsledkov z toho vyplývajúcich, čo potvrdil aj vlastnoručným podpisom. Dohoda o spoločnej hmotnej zodpovednosti, ktorú žalobca dobrovoľne podpísal, je uzatvorená s predpokladom viny zamestnanca v prípade schodku s poukazom na ustanovenie § 182 ods. 3 ZP. Predpoklad zavinenia vychádza z nevyvrátiteľnej domnienky, t. j., že zamestnanec sa zbaví zodpovednosti vtedy, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez zavinenia, napr. ak preukáže, že nemal vytvorené podmienky, umožňujúce sa mu starať o zverené hodnoty bez rizika strát. Zamestnanec je podľa § 178 ods. 2 ZP tieto nedostatky svojmu zamestnávateľovi povinný oznámiť. Ak si zamestnanec túto povinnosť nesplní a nedostatky zamestnávateľovi neoznami, nemôže sa na ne odvolávať. Žalobca podpísal Dohodu o spoločnej hmotnej zodpovednosti v čase, keď mu bol štatút uloženia SIMRADOV v zbrojnom sklade známy. Podpísaním Dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti ďalej vyhlásil, že bol oboznámený so všetkými predpismi, rozkazmi a smernicami potrebnými na riadny výkon pracovných povinností a žiadnym

spôsobom zamestnávateľa neupozornil, ani nemal žiadne námietky voči skutočnosti, že by táto dohoda mohla byť v niečom sporná.

Ako ďalej uviedol žalovaný vo svojom odvolaní, žalobca nikdy neskôr neupozornil zamestnávateľa na akékoľvek nedostatky alebo iné skutočnosti, ktoré by mu bránili v riadnom výkone služby profesionálneho vojaka. Žalobca nikdy písomne neupozornil nadriadeného, aby odstránil nedostatky v pracovných podmienkach, ktoré by mu bránili v riadnom hospodárení so zverenými hodnotami.

Žalobca by sa mohol zbaviť zodpovednosti za vzniknutú škodu, ak by preukázal, že škoda vznikla zavinením iných osôb, avšak žalobca takéto skutočnosti nepreukázal.

V tomto smere žalovaný poukázal na rozhodnutie uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávanej Najvyšším súdom ČSFR, NS ČR a NS SR pod č. R40/1071, kde je uvedené, že „hmotne zodpovedný zamestnanec sa zbaví zodpovednosti za schodok, ak sa dokáže, že v dôsledku úmyselného konania tretích osôb, prípadne zanedbaním povinnosti zo strany zamestnávateľa, sa mu znemožnilo so zverenými hodnotami hospodáriť a starať sa o ne (disponovať nimi)“.

III.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Podľa jeho názoru krajský súd po náležitom zistení skutočného stavu veci vec správne právne posúdil a správne rozhodol.

Žalobca považoval odvolanie žalovaného za právne a vecne neodôvodnené. Žalovaný vo svojom odvolaní, tak ako v priebehu celého konania vo veci náhrady škody, uvádza účelové a právne konštrukcie, ktorých cieľom je dosiahnutie priaznivého výsledku v tomto konaní a zakrytie závažných nedostatkov na strane žalovaného.

Zo strany žalobcu boli splnené všetky povinnosti na zabezpečenie zverených hodnôt pred stratou, zničením, či odcudzením. Žalobca svojim konaním žiadnym spôsobom neporušil svoju povinnosť zverené hodnoty riadne zabezpečiť, či sa o ne riadne starať, ani si nepočínal tak, aby v dôsledku jeho konania došlo ku škode na majetku zamestnávateľa. Žalobca svojim konaním nemohol ovplyvniť prístup tretích osôb do skladu lafetových zbraní, v ktorom boli uložené debny s prístrojmi na nočné videnie, keďže zamestnávateľ umožnil bez akejkoľvek evidencie vstúpať tretím osobám do tohto skladu.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 10Sžo/261/2015 zo dňa 25.01.2017 (ďalej len „predchádzajúci rozsudok“) napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu žalobcu zamietol podľa § 220 O. s. p., pretože dospel k záveru, že rozhodnutia žalovaného a aj prvostupňového správneho orgánu sú v súlade so zákonom.

Proti tomuto rozsudku najvyššieho súdu podal žalobca ústavnú sťažnosť, o ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom č. k. III. ÚS 503/2017-31 zo dňa 21.11.2017 rozhodol tak, že rozsudok zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že „najvyšší súd v skutkovo aj právne totožných veciach v kontexte posudzovaného prípadu uplatnil v jeden a ten istý deň rozdielny výklad relevantnej právnej úpravy, čím bez náležitého odôvodnenia svojho postupu konal nehospodárne a v konečnom dôsledku z procesného uhla pohľadu spochybnil princíp právnej istoty ako jeden z princípov právneho štátu, ktorý sú pri svojej rozhodovacej činnosti povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci a ktorý je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu o porušovaní základných práv alebo slobôd garantovaných ústavou (m. m. IV. ÚS 383/08). Táto skutočnosť sama osebe v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu, ako aj relevantnou judikatúrou EŠLP zakladá v posudzovanom prípade dôvod na vyslovenie porušenia ústavou garantovaných práv sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 209/2010). Z uvedených dôvodov dospel ústavný súd k názoru o porušení základného práva sťažovateľa

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo v bode 1 výroku tohto nálezu aj skonštatoval.“

V.

Po zrušení rozsudku najvyššieho súdu ústavným súdom sa vec vrátila opäť do štádia odvolacieho konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), opätovne preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p.) a dospel k záveru totožnému s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrenom v rozsudku sp. zn. 3Sžo/185/2015 zo dňa 25.01.2017 o nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu v obdobnej veci, v ktorej súd rozhodoval o odvolaní kpt. Ing. T. T., s ktorým žalobca uzavrel predmetnú Dohodu o spoločnej hmotnej zodpovednosti profesionálnych vojakov č. 22.mpr-7/18-30/3-PP.

Odvolací súd rozhodol jednomyselne bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk.

V správnom súdnictve preskúmajú súde na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O. s. p.).

Podľa § 244 ods. 3 O. s. p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3S/49/2014-65 zo dňa 20.05.2015, ktorým bolo zrušené napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu číslo: 2.mb-132-2/2014-PP zo dňa 12.05.2014 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie s poukazom na ustanovenia § 250j ods. 2 písm. a), c) a d) O.s.p. Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie, ktorým veliteľ 22.mpr Michalovce rozhodol vo veci rozhodnutím zo dňa 31.01.2014 pod č. EKŠ 17/2011-2 o povinnosti profesionálneho vojaka nahradiť škodu tak, že rtm. E. P. je na základe Dohody o hmotnej zodpovednosti č. 22mpr-7/18-30/3-PP zo dňa 22.11.2011 zodpovedný za vznik škody EKŠ 17/2011, ku ktorej došlo v presne nezistenom období od 16.12.2011 do 27.12.2011 a ktorá bola zistená 27.12.2011 počas kontroly nočných pozorovacích prístrojov GN XD-4 SIMRAD, kedy bolo zistené, že chýbajú 3 kusy týchto prístrojov, v dôsledku čoho došlo ku škode na materiáli v celkovej výške 37 812,01 Eur.

Podľa ust. § 184 ods. 1 až 4 zákona č. 346/2005 Z. z., ak vedúci služobného úradu alebo veliteľ zistí, že bola spôsobená škoda, je povinný najneskôr do 24 hodín nariadiť vyšetrenie škody.

V prípade podozrenia, že za škodu zodpovedá aj vedúci služobného úradu alebo veliteľ, príslušným na úkony podľa odseku 1 je jeho najbližší nadriadený vedúci služobného úradu alebo najbližší nadriadený veliteľ.

Výšku požadovanej náhrady škody a spôsob jej náhrady v medziach ustanovených týmto zákonom určuje vedúci služobného úradu alebo veliteľ, ktorý ju prejedná so zodpovedným profesionálnym vojakom.

Pri určovaní výšky náhrady škody podľa odseku 3 sa prihliada najmä na doterajšie plnenie služobných povinností profesionálneho vojaka, na výšku spôsobenej škody, na okolnosti jej vzniku a na osobné a majetkové pomery profesionálneho vojaka.

Podľa ust. § 186 ods. 1 zákona č. 346/2005 Z.z., ak profesionálny vojak riadne neplní dohodu uzavretú podľa § 185 alebo odmietne takúto dohodu uzavrieť aj napriek tomu, že za škodu spôsobenú inak ako trestným činom zodpovedá, vedúci služobného úradu alebo veliteľ je povinný rozhodnúť o náhrade škody vydaním rozhodnutia o povinnosti profesionálneho vojaka nahradiť škodu

Podľa ust. § 191 ods. 1 zákona č. 346/2005 Z.z., na právne vzťahy profesionálnych vojakov pri vykonávaní štátnej služby sa primerane použijú ustanovenia § 1 ods. 4, § 15 až 18, § 20, § 32 až 35, § 37 a 38, § 39 ods. 1, § 40 ods. 1, 2, 5 až 7, § 49 ods. 4, § 75 ods. 3, § 79 ods. 2, § 85 ods. 2, 3 a 5, § 86 ods. 2 a 3, § 90 ods. 1, 7 až 9 a 11, § 91 ods. 1, 3 až 6, § 92 a 93, § 94 ods. 1, § 99, § 104, § 106 ods. 2, § 117, § 118, § 122 ods. 4, § 129 až 131, § 136 ods. 1, § 137 ods. 1, 4 a 5 písm. a), b), i), j) a l), § 138, § 141 ods. 1, ods. 2 písm. a) až h), ods. 3 a 5, § 144 ods. 1 a 2, § 146 ods. 1, 2 a 4, § 147, 148, 150, 160, 161, § 166 až 170, § 178 až 180, § 181 ods. 1 a 2, § 182 až 189, § 192 až 194, § 195 ods. 2 a 6, § 196, 197, § 198 ods. 1 písm. d), § 217 až 219, § 220 ods. 1 a 2, § 221 a 222 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

Podľa ust. § 179 ods. 1 a 2 ZP, zamestnanec zodpovedá zamestnávateľovi za škodu, ktorú mu spôsobil zavineným porušením povinností pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním. Zamestnávateľ je povinný preukázať zamestnancovo zavinenie, okrem prípadov uvedených v § 182 a 185.

Zamestnanec zodpovedá aj za škodu, ktorú spôsobil úmyselným konaním proti dobrým mravom.

Podľa ust. § 182 ods. 1 a 3 ZP, ak zamestnanec prevzal na základe dohody o hmotnej zodpovednosti zodpovednosť za zverené hotovosti, ceniny, tovar, zásoby materiálu alebo iné hodnoty určené na obeh alebo obrat, ktoré je povinný vyúčtovať, zodpovedá za vzniknutý schodok. V dohodách sa môže so zamestnancami súčasne dohodnúť, že ak budú pracovať na pracovisku s viacerými zamestnancami, ktorí uzatvorili dohodu o hmotnej zodpovednosti, zodpovedajú s nimi za schodok spoločne (spoločná hmotná zodpovednosť).

Zamestnanec sa zbaví zodpovednosti celkom alebo sčasti, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia.

Podľa ust. § 185 ods. 1 a 2 ZP, zamestnanec zodpovedá za stratu nástrojov, ochranných pracovných prostriedkov a iných podobných predmetov, ktoré mu zamestnávateľ zveril na základe písomného potvrdenia.

Zamestnanec sa zbaví zodpovednosti úplne alebo sčasti, ak sa preukáže, že strata vznikla úplne alebo sčasti bez jeho zavinenia.

Dohoda o hmotnej zodpovednosti sa musí uzatvoriť písomne, inak je neplatná.

Zamestnanec sa zbaví zodpovednosti celkom alebo sčasti, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia.

Z vyššie citovaných ustanovení Zákonníka práce, ktoré sa aplikujú aj na právne vzťahy profesionálnych vojakov pri vykonávaní štátnej služby vyplýva, že zákon rozoznáva tri druhy zodpovednosti za škodu, a to všeobecnú zodpovednosť, zodpovednosť za stratu zverených hodnôt, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať a zodpovednosť za stratu zverených predmetov.

Z obsahu administratívneho spisu súd zistil, že žalovaný odvodzoval zodpovednosť žalobcu na vzniknutej škode od Dohody o Spoločnej hmotnej zodpovednosti profesionálnych vojakov č. 22. mpr -7 A/18 - 30/3 - PP zo dňa 22. novembra 2011, uzatvorenej podľa § 182 a nasl. Zákonníka práce. Žalobca a kpt. Ing. T. T. na základe dohody prebrali spoločnú hmotnú zodpovednosť za zverené hodnoty, a to materiálov uložených na budove UB - 300 v sklade výkonného poddôstojníka a v sklade zbraní 3.mr. Materiál bol špecifikovaný v inventúrnom súpise založenom v spise.

Z príslušných ustanovení Zákonníka práce vyplýva, že predmetom dohody o hmotnej zodpovednosti nemôže byť zverenie vecí, ktoré nie sú určené na obeh a obrat. Podľa právnej praxe sú typickým príkladom takýchto vecí určených na obeh peniaze, stravné lístky, tovar na sklade alebo v predajni, pohonné hmoty a pod. Zamestnávateľ a zamestnanec preto môžu uzatvoriť dohodu o hmotnej zodpovednosti pre prípady straty hotovosti z pokladne, nie však pre prípad straty kancelárskeho vybavenia, firemného notebooku, auta, prístrojov a pod., t. j. vecí, ktoré neslúžia na obrat.

Podľa odbornej literatúry, schodkom sa rozumie účtovný rozdiel medzi skutočným stavom zverených hodnôt, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať a medzi údajmi účtovnej evidencie, o ktorý je skutočný stav nižší ako stav účtovný (Prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc., Zákonník práce, Komentár, rok vydania 2005).

Podľa publikovanej judikatúry, charakteristickými znakmi zverených hodnôt, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať, je ich určenie na obeh alebo obrat a osobná dispozícia zodpovedného zamestnanca nimi po celý čas, po ktorý sa mu zverili (napr. R 12/1976).

Majetok zamestnávateľa, ktorý nie je určený na obeh a obrat, s ktorým zamestnanec nemá možnosť nakladať, nemôže byť preto považovaný za zverenú vec v zmysle dohody o hmotnej zodpovednosti a ak je na takýto majetok uzatvorená dohoda o hmotnej zodpovednosti, v uvedenej časti je nutné považovať takúto dohodu za neplatnú a za stratu týchto predmetov zamestnanec zodpovedá podľa zásad všeobecnej zodpovednosti za škodu.

Ďalším druhom zodpovednosti zamestnanca, odlišným od hmotnej zodpovednosti, je zodpovednosť za stratu zverených predmetov, ktoré zamestnanec prevzal. Predmetmi, za ktoré môže zamestnanec takto zodpovedať sú napr. nástroje, ochranné pracovné prostriedky, telefóny, notebook a iné podobné predmety, ktoré mu zamestnávateľ zveril na základe písomného potvrdenia.

Zamestnanec musí zverené predmety preukázateľne prevziať a prevzatie potvrdiť písomne na preberacom protokole alebo inom tlačive používanom u zamestnávateľa. Z potvrdenia musí byť zrejmé, aký predmet zamestnanec prevzal.

Podľa odbornej literatúry, predmety odovzdané na základe písomného potvrdenia musí mať zamestnanec vo svojej osobnej dispozícii, t. j. musí mať vytvorené podmienky na ich zabezpečenie pred stratou v čase svojej neprítomnosti na pracovisku.

Podľa ustálenej judikatúry, predmety potrebné na výkon povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru zamestnanca môže zamestnanec prevziať na písomné potvrdenie, ak ide o predmety zverené zamestnancovi na jeho vlastné upotrebenie pri pracovnom výkone, a nie o predmety, s ktorými nakladajú aj iní zamestnanci. Pojem nástroje, ochranné prostriedky a iné podobné predmety vykladajú súdy všeobecne tak, že sa jedná o ochranné pomôcky, pracovné odevy, gumové topánky, pracovné plášte, tašky, náradie, nástroje, lampáše a podobne. Zodpovednosť zamestnanca za stratu predmetov zverených na písomné potvrdenie predpokladá, že ide o predmet, ktorý zamestnanec používa výlučne sám a má možnosť kvalifikovane sa postarať o jeho ochranu, ale nie vtedy, keď zverený predmet používajú aj iní zamestnanci v rámci svojej pracovnej činnosti, vyplývajúcej pre nich z pracovných povinností (publikovaná judikatúra: R 40/1964, R 26/1975, V 20/1978).

Predpokladom uplatnenia zodpovednosti zamestnanca za zverené predmety je, že uvedený predmet je určený na používanie pre konkrétneho zamestnanca, preto zamestnávateľ nemôže uzatvoriť dohodu alebo podpísať potvrdenie o prevzatí do spoločnej zodpovednosti za zverený predmet viacerými zamestnancami. Na základe takéhoto potvrdenia nemožno prevziať zodpovednosť napr. za nábytok alebo iné vybavenie prevádzky, lebo jednak už z ich povahy vyplýva, že zamestnanec ich používa spolu s ostatnými zamestnancami a ani nemá vytvorené podmienky na to, aby takéto vybavenie ochránil pred stratou.

Podmienkou v prípade zodpovednosti zamestnanca za stratu zverených predmetov je na základe vyššie ustálenej právnej praxe to, že sa musí jednať o predmety, ktoré sú určené na výkon povolania zamestnanca, pri ktorých sa predpokladá, že ich zamestnanec používa výlučne sám a má možnosť kvalifikovane sa postarať o ich ochranu. V žiadnom prípade sem nemožno zahrnúť predmet určený zamestnávateľom na používanie pre viacerých zamestnancov, ako sú to v danej zbrane alebo súčasti vojenskej výstroje, ktoré neslúžia k výlučnému používaniu žalobcom. Zároveň na takýto okruh vecí nie je možné uzavrieť dohodu o spoločnej hmotnej zodpovednosti ako to bolo v prípade žalobcu.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a), ústavy, povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Pokiaľ sa na právne vzťahy profesionálnych vojakov aplikujú ust. § 178 až § 180, § 181 ods. 1 a 2, § 182 až 189 Zákonníka práce v primeranom rozsahu, nemožno voči nim vyvodiť prísnejšiu formu zodpovednosti za stratu vecí, ak charakter týchto vecí nezodpovedá svojim účelom a povahou špecifikácii podľa § 182 a § 185 Zákonníka práce. Osobitný zákon č. 346/2005 Z. z. inú, rozširujúcu úpravu zodpovednosti za škodu u profesionálnych vojakov neobsahuje, a bolo preto potrebné postupovať výlučne v rozsahu príslušných ustanovení Zákonníka práce.

V preskúmvanej veci nebolo v správnom konaní preukázané, že stratené prístroje SIMRAD boli určené na obeh a tieto bol žalobca povinný vyúčtovať, resp. že sa jedná o zverené predmety prevzaté na základe potvrdenia len za účelom výlučného používania žalobcom. Je preto predčasné konštatovať, že za ich stratu nesie žalobca zodpovednosť podľa § 182 ods. 1 alebo § 185 ods. 1 Zákonníka práce, v zmysle ktorých vzniká zamestnancovi povinnosť preukázať, že k strate došlo bez jeho zavinenia. Na základe zisteného skutkového stavu nebolo preto možné prijať záver žalovaného o osobitnej zodpovednosti žalobcu za stratu daných prístrojov.

V danej veci vykonaným šetrením, či už zo strany zamestnávateľa - príslušného vojenského útvaru alebo osobitného útvaru vojenskej polície (uznesenie č. ČVS:ÚVP PO-103/OOaDTČ-2011 zo dňa 29.2.2012) nebolo zistené zavinenie žalobcu za stratu 3 ks prístrojov na nočné videnie SIMRAD v zmysle § 179 ods. 1 Zákonníka práce, a teda jeho zodpovednosť za ním zavinený vznik škody. Trestné stíhanie vykonávané útvarom vojenskej polície bolo prerušené, pretože sa nepodarilo zistiť osobu zodpovednú za krádež, čiže nebolo preukázané zavinenie alebo nedbanlivostné konanie žalobcu, v dôsledku ktorého došlo ku škode.

Z obsahu listín obsiahnutých v spise (Smernica dozorného podporných a zabezpečovacích jednotiek) vyplýva zároveň povinnosť dozorného PaZJ, 22.mpr, prebrať zbrane v sklade, zabezpečiť pečatenie, zabezpečiť celodenné stráženie a zabezpečenie proti strate a krádeži, pričom k strate prístrojov došlo počas výkonu služby dozorných, ktorí pri výkone služby nič nespozorovali a strate nezabránili.

Zároveň je potrebné podotknúť, že žalovaný nepreukázal a v napadnutom rozhodnutí neuviedol žiaden dôkaz, z ktorého by vyplývala povinnosť žalobcu vykonávať každodennú osobnú kontrolu obsahu debien, v ktorých boli prístroje uzamknuté. Nebolo preukázané, že mal možnosť, resp. povinnosť aj v čase čerpania dovolenky dohliadať na zverené predmety a kto v takomto čase zodpovedal za prípadnú škodu.

Vedúcemu služobného úradu a veliteľovi vyplýva z ust. § 105 zákona č. 346/2005 Z. z. vytvárať profesionálnym vojakom podmienky na výkon štátnej služby. Žalovaný neuviedol, akým spôsobom pre žalobcu takéto podmienky vytvoril.

Je obvyklé a bežné v súčasnej dobe vybaviť priestory, v ktorých sa nachádza materiál značnej hodnoty

alebo určený na špeciálne používanie, monitorovacími technickými prostriedkami za účelom ochrany majetku. Uvedené technické prostriedky sú najmä v zariadeniach vojenského významu nevyhnutné. Zrejme len týmto spôsobom je možné zabezpečiť adekvátnu ochranu majetku a bezpečnosti osôb a vytvorenie prijateľných podmienok na výkon štátnej služby.

Z dôvodu, že žalobou napadnuté rozhodnutie bolo založené len na konštatovaní existencie Dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti uzavretej podľa § 182 a nasl. Zákonníka práce a z nej vyplývajúcej zodpovednosti žalobcu za škodu, pri ktorej sa predpokladá vina zamestnanca v prípade schodku, odvolací súd konštatuje, že krajský súd dospel k správne mu záveru, keď rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Je na žalovanom, ak je toho názoru, že prístroje na nočné videnie SIMRAD sú majetkom určeným na obeh a obrat podľa § 182, prípadne ich zveril žalobcovi podľa § 185 Zákonníka práce, aby tento svoj názor v ďalšom konaní riadne odôvodnil a podložil príslušnými dôkaznými prostriedkami. Bez preukázania zodpovedajúceho charakteru stratených prístrojov nie je možné právne posúdiť správnosť aplikácie príslušných ustanovení Zákonníka práce na daný prípad.

Vo svetle uvedeného odvolacie námiety žalovaného neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ krajský súd rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, odvolací súd sa s jeho názorom stotožnil a rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny. V novom rozhodnutí je žalovaný viazaný právnym názorom krajského súdu ako aj odvolacieho súdu.

Záverom odvolací súd poznamenáva, že v záujme hospodárnosti konania a vzhľadom na skutkovú i právnu totožnosť predmetnej veci s konaním vo veci kpt. Ing. T. T. by bolo vhodné, aby v prípadnom novom súdnom konaní boli tieto dve veci spojené na spoločné konanie.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý mal úspech vo veci, priznal náhradu trov odvolacieho konania z titulu trov právneho zastúpenia podľa vyčíslenia jeho právneho zástupcu v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, vo výške 177,86 €. Tie pozostávajú z odmeny za 1 úkon právnej služby 1x 139,83 € (vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 03.08.2015) + 1x paušálna náhrada 8,39 € + 20% DPH = 177,86 Eur.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.